

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. meneer de minister Dr. E.J. Kuipers
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Utrecht, 15 augustus 2023

Kenmerk: CGP-203412

Onderwerp: niet behalen van screeningsinterval bevolkingsonderzoek borstkanker

Geachte heer Kuipers,

Betreft: Uw brief van 20 juni (kenmerk 3586021-1047292-PG) betreft stand van zaken ontwikkelingen bevolkingsonderzoek borstkanker.

Borstkankervereniging Nederland (BVN) is overvallen door de informatie uit uw brief. Hierin geeft u aan dat het niet zeker is dat het gaat lukken om de eerder gegeven prognose met betrekking tot het bevolkingsonderzoek borstkanker te halen. Daarmee lijkt het onhaalbaar dat vanaf begin 2024 alle deelnemers weer eens per twee jaar kunnen deelnemen aan dit bevolkingsonderzoek. Bij de laatste bespreking in de programmacommissie bevolkingsonderzoek wordt dit beeld helaas bevestigd.

Het overvalt ons, temeer omdat het RIVM in april jl. nog aangaf dat het interval van 22 – 26 maanden wel gehaald zou worden per januari 2024.

Gevolgen. In 2020 heeft het RIVM berekend dat de vertraging in het borstkankeronderzoek 57 onnodige sterfgevallen per jaar tot gevolg zou hebben. Als we dit gegeven doortrekken, gaat dit komende jaren leiden tot een significant aantal onnodige sterfgevallen. En je zult er maar een van zijn... Op dit moment is er nog geen doorrekening gemaakt. Graag zouden wij zo snel mogelijk inzicht willen hebben in welke gevolgen dit heeft, zodat iedere vrouw zich kan realiseren welke mogelijke risico's zij loopt.

Europese richtlijnen geven aan vrouwen vanaf 50 jaar elke twee jaar te screenen. De Nederlandse opzet van het bevolkingsonderzoek was decennialang een leidend voorbeeld voor andere landen, nu voldoen we al een aantal jaar niet aan de richtlijn. Hoe rijmt dit met de innovatieve bodem die u als minister voorstaat? Welke consequenties heeft dat voor vrouwen in Nederland?

De arbeidsmarktproblematiek speelt al jaren, ook al voor COVID. Dat betekent dat het RIVM en de screeningsorganisaties ruim de tijd en gelegenheid hebben gehad om aan oplossingen te werken. BVN heeft uiteraard begrip voor het - als gevolg van de pandemie - tijdelijk moeten stoppen met het bevolkingsonderzoek in het voorjaar van 2020. Echter we missen nu de sence of urgency om zorg te dragen voor een duurzame oplossing.

Niet geïnformeerd en niet betrokken. BVN mist de afwegingen en overwegingen, alsook welke alternatieven er wel mogelijk zouden zijn, maar als niet haalbaar zijn bestempeld. Zo is meerdere malen aangegeven dat intensievere samenwerking met ziekenhuizen tot een mogelijke oplossing zou kunnen leiden. Onbekend is op welke manier hieraan gewerkt is om de – eerder geïnventariseerde mogelijke –

knelpunten op te lossen. Eerder zijn er diverse beloftes¹ gedaan, zowel wat betreft het bevolkingsonderzoek dat vanaf begin 2024 weer om de twee jaar plaats zou vinden, maar ook wat betreft de samenwerking met het zorgveld en stakeholders zoals BVN.

CEM-studie BVN. Graag informeren we u dat BVN op de hoogte is van de CEM-studie. BVN steunt de studie, maar heeft daarbij sterk geadviseerd om per direct te starten met een terugkoppeling aan deelnemers aan het bevolkingsonderzoek over de dichtheid van hun borstklierweefsel. BVN vindt het niet te verantwoorden dat vrouwen te horen krijgen dat er “geen afwijkingen gezien” zijn, terwijl bij zeer dicht borstklierweefsel mogelijke afwijkingen slecht zichtbaar zijn met de gebruikte methode van de mammografie. De studie heeft veel tijd nodig en er zijn alternatieve onderzoeksmogelijkheden. De mobiele units zijn al uitgerust met meer geschikte tools om de dichtheid van het weefsel te meten. Wij overwegen vrouwen op te roepen om hun densiteit op te vragen.

Artificial Intelligence (AI). Op 2 augustus jl. was uitgebreid in het nieuws dat Zweeds onderzoek heeft aangetoond dat AI beter screenings mammografieën kan beoordelen dan radiologen. Het protocol om bij het bevolkingsonderzoek één radioloog in 90% van de gevallen te vervangen voor AI lijkt versneld te worden ingevoerd in verschillende landen. BVN verzoekt u ook in Nederland versneld deze mogelijkheid in te voeren. BVN verwacht hiermee niet alleen kwaliteitsverbetering, maar ook kan het bijdragen aan oplossingen voor de arbeidsmarkt.

Vertrouwen in de overheid. Het is lastig aan onze achterban uit te leggen waarom een eerdere toezegging niet behaald wordt. De langzame terugloop van deelname aan het bevolkingsonderzoek wordt naar mening van BVN versterkt door de opgelopen vertraging in de screening. Ook het trage tempo waarmee de optimalisatie wordt aangepakt wekt geen vertrouwen. Nu moet er gewacht worden op een advies van de gezondheidsraad en daarnaast nog vier tot zeven jaar op de uitslag van de studie. U stuurt BVN op deze manier richting het activeren van vrouwen, terwijl wij liever in gezamenlijkheid de borstkankerscreening optimaliseren.

Wat ons betreft is het versneld toewerken naar een risico gestuurde borstkanker screening een innovatieve oplossing die bij kan dragen aan een duurzame en werkbare oplossing. Het verwijzen van de 8% vrouwen naar een MRI zal naar verwachting het aantal intervalekanker positief beïnvloeden.

Wij maken ons grote zorgen over bovengenoemde ontwikkelingen en horen graag welke mogelijke maatregelen u op korte termijn overweegt.

Met vriendelijke groet,

Cristina Guerrero Paez
Directeur

---

¹ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-5dd3bd5b-cf08-41ec-8588-d8f5f9845e8e/pdf>